

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

154

Vragen van de leden **Voortman** en **Van Gent** (beiden GroenLinks) aan de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het ontslag van klokkenluider bij VU Medisch Centrum* (ingezonden 24 augustus 2012).

Antwoord van minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 1 oktober 2012).

Vraag 1

Klopt het bericht dat longarts, hoogleraar Postmus, door het bestuur van VU Medisch Centrum is ontslagen, omdat hij de patiëntveiligheid in het ziekenhuis bij de Raad van Toezicht en de Inspectie voor de Gezondheidszorg aan de kaak heeft gesteld?¹

Antwoord 1

Nee, het bericht dat het afdelingshoofd longziekten van het VUmc, Prof.dr. P.E. Postmus, zou zijn ontslagen klopt niet. De raad van bestuur van het VUmc heeft de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) er op 22 augustus 2012 telefonisch van op de hoogte gebracht dat de heer Postmus per direct op non-actief was gesteld omdat hij zich volgens de raad van bestuur niet aan bepaalde afspraken had gehouden. Het gaat hier om een arbeidsrechtelijke zaak waarvan de inhoud mij niet bekend is. In het kader van het lopende verscherpt toezicht zal de inspectie het toezicht op hoe het VUmc omgaat met interne en externe meldingen van zorgpersoneel en of daarbij wordt voldaan aan de geldende normen en wettelijke vereisten, intensiveren.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u dit ontslag? Wat vindt u ervan dat de Raad van Bestuur van VU Medisch Centrum dit ontslag probeert te verkopen als één van de eerste verbetermaatregelen? Voor wie is het ontslag van deze arts precies een verbetering, en deelt u de mening dat dit ontslag meer lijkt op een afrekening, gezien Postmus» eerdere terechte verzet tegen heimelijke video-opnames op de eerste hulp van tv-producent Eyeworks? Deelt u voorts de mening dat dit ontslag waarschijnlijk tot gevolg zal hebben dat andere vermoedelijke misstanden niet meer gemeld zullen worden?

¹ Volkskrant, 23 augustus 2012.

Antwoord 2

Zoals ik in het antwoord op vraag 1 heb aangegeven, is in de situatie van de heer Postmus geen sprake van ontslag. Ten aanzien van het door zorgprofessionals melden van (vermoedelijke) misstanden in de zorg bij de IGZ vind ik het essentieel dat dit in vrijheid moet kunnen gebeuren. Eén van de veertien maatregelen uit het IGZ-rapport van november 2011 over het VUmc vat dit standpunt goed samen (citaat): «Calamiteiten dienen onverwijld aan de inspectie te worden gemeld. De raad van bestuur dient de meldingsprocedure toe te passen in lijn met de wet, waarbij er in geval van een patstelling vrijheid is voor professionals, mits intern aangekaart, om zelfstandig bij de inspectie melding te doen van een (vermoedelijke) calamiteit.» De IGZ kijkt in het kader van het verscherpt toezicht ook naar het in praktijk brengen van deze maatregel.

Overigens hebben veel zorgaanbieders afspraken over hoe dient te worden omgegaan met interne en externe meldingen. Dergelijke afspraken of regelingen dragen er in principe aan bij dat zorgorganisaties zorgvuldig omgaan met een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand. Echter, wanneer dergelijke regelingen of afspraken tot gevolg hebben dat medewerkers beperkt worden in hun meldingsvrijheid, of misstanden niet aan de raad van toezicht of de IGZ zouden mogen melden zonder dat het bestuur daarmee akkoord gaat, dan vind ik dat ongewenst. Het is belangrijk dat zorgaanbieders transparant zijn naar de toezichthouder. Het mag al helemaal niet gebeuren dat een medewerker wordt gestraft vanwege het informeren van de IGZ. Een veilige bedrijfscultuur waarbij het melden van misstanden door zorgpersoneel juist wordt bevorderd, dient door zorgverleners gezien te worden als een vast onderdeel van het leveren van kwalitatief goede en veilige zorg.

Vraag 3

Kunt u aangeven welke mogelijkheden er voor medici en verplegend personeel bestaan om vermoedelijke misstanden bespreekbaar te maken, welke procedures daarvoor gelden en welke bescherming medici en verpleegkundigen als klokkenluiders genieten?

Antwoord 3

Medici en verplegend personeel kunnen (vermoedelijke) misstanden altijd melden bij de IGZ, ook anoniem. Anonieme meldingen worden door de IGZ geregistreerd als signaal en zijn een belangrijke informatiebron voor de inspecteurs bij het toezicht op de kwaliteit van zorg. Bij (on)aangekondigde bezoeken aan instellingen houden zij rekening met deze signalen. Als de ernst van de melding daar aanleiding toe geeft, start de inspectie direct een onderzoek. Dit met bescherming van de eventueel betrokken klokkenluider(s). De Brancheorganisaties Zorg (BoZ) hebben in 2010 een modelregeling klokkenluiden opgesteld. Deze regeling draagt eraan bij dat zorgorganisaties zorgvuldig omgaan met een vermoeden van een onregelmatigheid of misstand. In deze regeling wordt beschreven hoe er moet worden omgegaan met interne en externe meldingen. Dit initiatief is door de zorgsector zelf opgezet waardoor het op voldoende draagvlak kan rekenen van de zorginstellingen. Voldoende draagvlak is van essentieel belang om binnen zorginstellingen een open en veilige bedrijfscultuur te bewerkstelligen, waar het management open staat voor feedback van de werkvloer en medewerkers het gevoel hebben dat zij gehoord worden. Met een dergelijke bedrijfscultuur zullen mogelijke misstanden sneller worden opgelost, waardoor de zorginstelling goede zorg kan blijven verlenen. De leden van Actiz, GGZ Nederland, NFU, NVZ en VGN moeten op grond van hun lidmaatschap voldoen aan de Zorgbrede Governancecode en de modelregeling klokkenluiden die daar onderdeel van is. Deze brancheorganisaties beslaan een groot deel van de zorgaanbieders in Nederland.

Voorts start per 1 oktober 2012 het Adviespunt Klokkenluiders. Dit is een onafhankelijk advies- en verwijspunt voor klokkenluiders die werken bij de overheid of in de private sector. Het Adviespunt Klokkenluiders adviseert en ondersteunt klokkenluiders.

Vraag 4

Vindt u de bescherming van klokkenluiders in de gezondheidszorg adequaat geregeld? Zo ja, waarom? Zo nee, welke maatregelen neemt u zich voor om deze bescherming substantieel te verbeteren?

Antwoord 4

Zie mijn antwoord op vraag 3. In aanvulling hierop: tijdens het Algemeen Overleg over de IGZ van 28 februari dit jaar heb ik u toegezegd na te gaan hoe de IGZ omgaat met de bescherming van klokkenluiders. De manier waarop de IGZ omgaat met de meldingen van zorgpersoneel is onderdeel van het lopende dossieronderzoek bij de IGZ van mw. Sorgdrager. De wijze waarop zorgprofessionals die een klacht bij de IGZ indienen worden beschermd is onderdeel van het eveneens thans lopende onderzoek naar de IGZ door dhr. Van der Steenhoven. De resultaten van de onderzoeken worden dit najaar aan de Kamer gezonden.

Vraag 5

Bent u bereid onderzoek te laten instellen naar de gang van zaken van dit ontslag en de Kamer daarover te informeren?

Antwoord 5

Gezien mijn antwoorden op de vragen 1 en 2 is het instellen van een dergelijk onderzoek niet opportuun. Overigens heeft de raad van toezicht van het VUmc aangegeven een onderzoek te zullen instellen met als doel het eigen functioneren in relatie tot de problemen bij het VUmc te evalueren. Dit onderzoek zal door externen worden uitgevoerd, het is op het moment van schrijven nog niet bekend wie dit onderzoek gaat uitvoeren.